

Хубав звяр

Това е мастодонт отвсякъде – енергия над 700 kJ, налягане 4.400 bar, бомбастичен откат, меко казано. За най-егрите и опасни динозаври на земята. Ръчно снаряженият патрон помага да се овладее високата цена на фабричните патрони и може да позволи да се стигне до максимума.

Някои ръчно снаряжени патрони с куршуми с различно тегло и различни марки. Отляво: с куршум Hornady JSPRN от 270 grs, Hornady JSPRN от 300 grs, Hornady JSPBT от 300 grs, Hornady FMJRN от 300 grs и Sierra JSPBT от 300 grs.

■ © Edisport Editoriale
текст – Андреа Бонцани

Макар че в повечето текстове, които третират патроните за оръжия с нарезна цев, пише, че .378 Weatherby Magnum се явява резултат на оригинален проект на Roy Weatherby, и че гилзата му не произхожда от друг вече съществуващ патрон, това не е истина. Както гилзата на патрон .378, така и тази на .460 и на по-новия .416, са леко променени версии от тази на патрона .416 Rigby, водещ началото си от 1912 година, и е съвременник на патрон .375 H&N Magnum. Всички тези патрони, които могат да се считат като истински big на Weatherby, имат дъно със същия диаметър на Rigby (15 mm срещу 15,3 на стария английски патрон). Почти еднаква е дължината на гилзата (73,7 mm за патрон .416, и 74 за патрон

Други ръчно снаряжени патрони и съответните куршуми. Отляво: с куршум Hornady FMJRN от 300 grs, IGF Solid RN от 270 grs, IGF Solid N от 300 grs, Nei Copper Jacket от 330 grani.

ните Weatherby). Weatherby не е направил друго освен да прибави „колан“, или belt, на патрона .416 Rigby, и да придаде на рамото характерния профил с две свързани кръгови дъги, типичен за всичките му патрони.

Патронът .378, с който се занимаваме тук, води началото си от 1953-1954 година и представлява еволюция, или по-скоро довеждане до краен предел по отношение на скоростта и кинетичната енергия на проекта от 1944 година. Тогава Roy Weatherby пуска в търговската мрежа един патрон .375 Weatherby Magnum, чиято гилза била „използвана“ версия на патрона .375 Holland & Holland, на който той доста подобри постиженията.

Този хубав патрон бил изваден от търговската мрежа, когато Weatherby представил патрона .378. И отново е въведен през 2001 година. Оттогава подновява своята популярност благодарение на многото предимства на супермощния и труден .378, поради по-добрата възможност за контрол, съчетана с напълно изпробваната му ефикасност.

Както видяхме, за патрон .378 Roy прибавя „колан“ на гилзата на патрон .416 и премоделира профила на рамото. И двете промени са по-скоро „хореографски“ и търговски, отколкото полезни за балистичните цели. Както се установи впоследствие, belt е полезен най-вече при почти цилиндрични гилзи, или с неизпъкнали и полегати рамена, които не са в състояние да осигурят добър контрол на head space като тези на .300 и на .375 Н&Н. А рамото с две дъги няма предимства за насочване на газовете от стрелбата.

Освен това през тази епоха, както вече имах случай да уточня другаде, и допреди някоя и друга година, конструкторите на оръжия и производителите на патрони разчитаха на факта, че belt е синоним на Magnum, или на отлични постижения по отношение на кинетичната енергия. Нещо изцяло преразгледано в последно време с появата на много мощни патрони като тези от серията Remington Ultra Magnum, всичките с гилза от типа rimless, без belt, и праволинейни рамене с ъгли около 30-35°.

Преди да премина към разглеждането на ръчно снаряжените патрони, ще бъде интересно да уточня, че калибрите .375 винаги са очаровали американците и особено ловците, които продължават с голям ентузиазъм да използват патрона .375 Н&Н от тридесетте години до днес, и патроните .375 и .378 Weatherby. Нека припомним, че има и патрон .375 Winchester Big bore, замислен за карабините с лост, така обичани от американците (един .30-30 с цилиндрична гилза), а в по-ново време се появи патрон .375

Патрон .375 Н&Н Magnum, първият отляво, следван от .375 Weatherby. Този изключителен патрон произвежда кинетична енергия почти на нивото на .378 (вдясно), макар че не е толкова краен и по-добре се контролира.

Трите big di Weatherby са директни потомци на патрона .416 Rigby. Отляво: .416 Rigby, .378, .416 и .460 Weatherby magnum. Както може да се види, патроните Weatherby се различават от Rigby по това, че всичките са от типа belted и заради рамото с две кръгови дъги.

Макар че патрон .378 не получава голямо разпространение и още от началото е спорен, от гилзата му произтичат два патрона на линията Weatherby, създадени първоначално като wildcat, а след това утвърдени официално: патрон .338-.378 (в центъра) и патрон .30-.378 (вдясно), един патрон с напълно несъответстващи възможности на калибъра, за който е тръгнато да се намерят достатъчно силни експлозивни, особено ако е снаряжен с тежки куршуми.

Remington Ultra Magnum, който има постижения, много близки с тези на .378 Weatherby. Изследвахме възможностите на този патрон в ръчно снаряжен вид с една хубава карабина Weatherby Mark V, с цев от 650 мм, която ми беше дадена на заем от един приятел за теста. Използвах гилзи, възстановени от фабрични патрони Norma, и капсули Winchester Large Rifle Magnum.

За този патрон с голям капацитет спрямо калибъра трябва да се използват барути с равностойно висок ранг, макар че и със средните могат да се постигнат добри резултати.

Патрон .378 е сред най-крайните, които има в търговската мрежа. Работи с налягане от 4.400 bar (установено с пиезокристални датчици). Това са нива, до които стигат малко други патрони от същия период, а и по-съвременни.

Като за патрон .375 Н&Н, куршумите, които изтласква, са класическите 270 и 300 грейна, първите са почти изключително тип JSP, докато най-тежките от 300 грейна са на разположение както във версията JSP, FMJ, а също с монолитна или Solid структура, както се определят от американските автори. Именно с два куршума от този тип, произведени от Igf, извърших изследването. На тяхно място все пак могат да се използват всички със същото тегло от търговската мрежа, както от типа JSP, така и FMJ. Преди да премина към постигнатите резултати, ще е добре да припомним, че патронът .375 Н&Н стига до стойности на кинетична енергия около 600 kgm, а както .375 Weatherby, така и по-новият .375 Remington Ultra Magnum достига 730-740 kgm в търговската версия. След 270 и 300 грейна Igf пробвах барути, които се движат от средните Vihtavuori N540, Vectan Tu 7000, Imr 4350, Norma 204, до нарастващите Vihtavuori N160, Vectan Tu 8000, Imr 4831, до най-нарасналите Norma 205, Hodgdon H4831, Norma Mrp и Vihtavuori N560. Фабричните патрони Weatherby с куршум Hornady от 300 грейна FMJ показаха 2.816 ft/sec, равно на 858,3 м/сек и 730,4 kgm. Достойни за уважение постижения, макар че са по-ниски с повече от 100 ft/sec спрямо обявената стойност от производителя – 2.926 ft/sec (тоест, равна на 892 м/сек и 789 kgm). Във връзка с това, добре е да се направи едно уточнение. Няколко месеца след като се пуска в търговската мрежа, с малко по-високи постижения от декларираниите (около 800 килограмометра кинетична енергия), стават няколко инцидента (счупване на приклада на няколко карабини в този калибър, използвани в Африка), свързани със затруднения при отваряне на затвора. Това е признак за много високо налягане.

Същите оръжия и същите патрони не са създавали подобни проблеми в САЩ. Тогава счупванията вероятно са предизвикани от много високите температури в африканските зони, където са използвани карабините.

Макар че причините бяха установени правилно, инцидентите не направиха добра реклама на предприятието Weatherby, което побърза да изтегли всички партиди патрони, произведени дотогава, и ги пусна отново в търговската мрежа с леко преразгледани постижения. Това обяснява установените от мен стойности като скорост и енергия.

Намаляването на постиженията на патрона .378 нямаше и няма никакво значение за практическите цели: всеки един патрон, който е в състояние да развие над 700 kgm при фабричната версия, даже да е с намалена мощ, няма никаква нужда да стига 800 и повече, тъй като вече е в състояние да повали всяко африканско диво едро животно, със или без броня.

на проникването в дълбочина. По тази причина куршумите Hornady, които обичайно се зареждат от производителите на този патрон, имат (като тези в .416 и в .458) по-плътни ризници от конвенцио-

Tu 7000 и Tu 8000 са отличен избор за снаряжаване на този патрон, макар че с по-силния е по-добре да се ограничим с ръчно снаряжени патрони, с не толкова високи постижения.

състоят най-вече в разхлабване на отделенията на капсула на гилзите, което ги прави неизползваеми за следващи ръчно снаряжени патрони, а и за да се избегне неприятният откат.

Трябва да се има предвид, че тези ръчно снаряжени патрони около 750 kgm, освен че надвишават доста фабричните патрони, трябва да се считат и за изключително мощни и достатъчни за всякакъв вид ловно приложение.

Тук е моментът да кажа, че макар на пръв поглед ръчно снаряженият вариант на този патрон да се счита като второстепенна дейност (който трябва на африканско сафари обикновено предпочита да използва фабрични патрони), тя има точно определена цел – да се придобие опит с този и други патрони от семейството му. А всичките са много скъпи – днес една кутия с 20 Weatherby калибър .378 струва около 110 евро, тоест 5,5 евро на изстрел, или 10 хиляди стари лири. Макар че няма да разорят евентуалните купувачи, те предполагат разход, възли-

И с този барут на Vihtavuori е възможно да се асемблират ръчно снаряжени патрони с променливи постижения от един минимум до максимум произведена кинетична енергия.

С Norma MRP и с грузите утвърдени – на IMR и на Hodgdon, могат да се осъществят ръчно снаряжени патрони, които достигат и надвишават 800 kgm кинетична енергия, като остават разумно в позволените граници на плътност за патрон .378.

Бих казал дори, че го прави по-добре и че прекалено голямата мощ в някои случаи може да има обратен ефект. В крайна сметка патронът .375 N&N е вършил и върши същата работа като .378 „само“ с 600 kgm кинетична енергия. Както и да е... В ръчно снаряжената версия патронът .378 доказва, че може лесно да съперничи по постижения на фабричните патрони, а даже да ги надминава без проблеми в добър диапазон, като достига 740–760 kgm. Може да достигне и премине прага от 800, макар и с ръчно снаряжени, които трябва да се считат за максимални по всички показатели и определено не са препоръчителни.

Трябва още сега да се уточни, че във връзка с голямата скорост, която този патрон може да придаде на изтласкваните куршуми, те трябва да имат специална структура, за да се избегне опасността да се раздробят при удара, или да се разширят прекалено силно в уцърб

налните куршуми от типа JSP. Като алтернатива на този вид куршум могат да се използват FMJ, или Solid, които все пак не се препоръчват за лов, защото проникват в дълбочина, почти без да се разширяват (FMJ) или без изобщо да го правят (като куршумите Solid, използвани от мен в това изследване).

Струва ми се, че повечето от professional hunter, които действат в Африка, залагат на този или на други много мощни патрони за първия куршум от типа JSP, следван от FMJ или Solid за диви животни като бивол и носорози.

ПОЗНАВАНЕ НА ГРАНИЦИТЕ

С най-силните барути от изследването (за този патрон), тоест Vihtavuori N540, Tu 7000, Imr 4350, Norma 204, а също и с Vihtavuori N160, се налага да ограничим ръчно снаряжени патрони, които да не превишават 740–755 kgm. Така ще избегнем неприятни изненади, които се

защ на около 300-400 евро, като се сметнат патроните, които трябва да се изстрелят за натрупване на опит, и нулирането на оптиката.

Който иска на всяка цена нещо повече от ръчно снаряжени патрони, по-добре да прибегне към по-силни барути, от Tu 8000 нагоре. С тях при относителна сигурност може да се достигне енергия от 770–780 kgm. Но трябва да сме подготвени за суровия откат, който тези ръчно снаряжени патрони развиват – добре осезаем е и при доста по-ниски нива на кинетична енергия.

Това е един от основните дефекти на патрона .378, който заплаща като цяло изключителните си качества със също толкова необичайната характеристика да е един от патроните с най-лош и досаден откат сред съществуващите.

Затова, ако с патрон 4831, и с почти повтарящия го H4831, MRP и N560 може да се достигне и премине мярката

■ Балистична таблица

Фабрични муниципи

Марка	Тип куршум	Тегло на куршума (grs)	V ₀ (ft/sec)	V ₀ (m/sec)	Sd	E ₀ (kgm)
Weatherby Hornady FMJ	300	2816	858,3	7,2	730,4	

Ръчно снаряжени муниципи

Зареждане	Барут	Доза (grs)	Тип куршум	Тегло на куршума (grs)	V ₀ (ft/sec)	V ₀ (m/sec)	Sd	E ₀ (kgm)	Забележка
1.	Vihtavuori N540	95,0	IGF RN Solid	270	2.969	902,8	0,2	727,5	-
2.	Vihtavuori N540	98,0	IGF RN Solid	270	3.045	928,1	1,8	768,7	-
3.	Vihtavuori N540	92,0	IGF RN Solid	300	2.827	861,6	4,5	736,1	-
4.	Vihtavuori N540	95,0	IGF RN Solid	300	2.887	879,9	3,7	767,7	-
5.	Vectan Tu 7000	102,0	IGF RN Solid	270	3.001	914,7	5,2	746,6	-
6.	Vectan Tu 7000	105,0	IGF RN Solid	270	3.072	936,5	2,8	782,9	Максимална доза
7.	Vectan Tu 7000	99,0	IGF RN Solid	300	2.864	872,9	4,3	755,5	-
8.	Vectan Tu 7000	102,0	IGF RN Solid	300	2.922	890,6	3,4	786,7	Максимална доза
9.	Imr 4350	103,0	IGF RN Solid	270	3.023	921,4	4,7	757,6	-
10.	Imr 4350	106,0	IGF RN Solid	270	3.068	935,1	5,8	780,3	Максимална доза
11.	Imr 4350	98,0	IGF RN Solid	300	2.818	858,9	5,2	731,4	-
12.	Imr 4350	101,0	IGF RN Solid	300	2.857	870,8	3,9	751,8	-
13.	Norma 204	106,0	IGF RN Solid	270	3.027	922,6	3,7	759,6	-
14.	Norma 204	109,0	IGF RN Solid	270	3.068	935,1	3,9	780,3	Максимална доза
15.	Norma 204	102,0	IGF RN Solid	300	2.857	870,8	4,2	751,8	-
16.	Norma 204	105,0	IGF RN Solid	300	2.890	880,8	5,1	769,3	-
17.	Vihtavuori N160	106,0	IGF RN Solid	270	2.917	889,1	3,4	705,6	-
18.	Vihtavuori N160	109,0	IGF RN Solid	270	2.998	913,6	6,2	745,1	-
19.	Vihtavuori N160	101,0	IGF RN Solid	300	2.732	832,7	7,9	687,8	-
20.	Vihtavuori N160	104,0	IGF RN Solid	300	2.864	872,9	6,5	755,5	-
21.	Vectan Tu 8000	110,0	IGF RN Solid	270	2.978	907,7	3,4	735,5	-
22.	Vectan Tu 8000	113,0	IGF RN Solid	270	3.048	929,2	4,5	770,7	-
23.	Vectan Tu 8000	107,0	IGF RN Solid	300	2.876	876,8	0,2	762,4	-
24.	Vectan Tu 8000	110,0	IGF RN Solid	300	2.936	894,4	6,0	794,3	Максимална доза
25.	Norma 205	110,0	IGF RN Solid	270	2.981	908,5	2,5	736,5	-
26.	Norma 205	113,0	IGF RN Solid	270	3.065	934,1	1,8	779,1	-
27.	Norma 205	107,0	IGF RN Solid	300	2.828	862,0	1,9	736,7	-
28.	Norma 205	110,0	IGF RN Solid	300	2.913	888,0	2,1	782,1	-
29.	Imr 4831	108,0	IGF RN Solid	270	3.084	940,0	3,7	788,4	-
30.	Imr 4831	112,0	IGF RN Solid	270	3.140	957,0	2,8	817,3	Максимална доза
31.	Imr 4831	103,0	IGF RN Solid	300	2.897	883,0	6,1	773,0	-
32.	Imr 4831	107,0	IGF RN Solid	300	2.961	902,5	2,3	807,3	Максимална доза
33.	Hodgdon H-4831	105,0	IGF RN Solid	270	2.726	830,7	5,0	616,0	-
34.	Hodgdon H-4831	115,0	IGF RN Solid	270	3.038	925,8	6,8	765,1	-
35.	Hodgdon H-4831	102,0	IGF RN Solid	300	2.686	818,8	5,4	665,0	-
36.	Hodgdon H-4831	112,0	IGF RN Solid	300	2.932	893,5	5,8	791,9	-
37.	Norma Mrp	114,0	IGF RN Solid	270	3.007	916,5	4,7	749,6	-
38.	Norma Mrp	115,5	IGF RN Solid	270	3.071	936,0	5,2	781,8	-
39.	Norma Mrp	110,0	IGF RN Solid	300	2.867	873,8	6,3	757,1	-
40.	Norma Mrp	111,8	IGF RN Solid	300	2.931	893,3	2,8	791,2	-
41.	Vihtavuori N560	112,0	IGF RN Solid	270	2.548	776,4	7,9	538,0	-
42.	Vihtavuori N560	116,0	IGF RN Solid	270	3.060	932,8	2,7	776,8	-
43.	Vihtavuori N560	109,0	IGF RN Solid	300	2.470	752,7	2,4	561,9	-
44.	Vihtavuori N560	113,0	IGF RN Solid	300	2.988	910,9	4,5	823,0	-

Бележки: установени скорости на два метра от изходната част на цевта на карабината Weatherby Mk V с цев дълга 650 мм (25 инча). Като винаги, препоръчвам внимателно да се четат текстът и да не се снаряжават директно максималните приведени в таблицата дози, да не са посочени като такива, тъй като не може да се счита за даденост, че ръчно снаряжените от мен патрони, с които нямаше никакъв проблем, ще се държат по същия начин при други условия и с оръжия, различни от използваното от мен при пробата. В конкретния случай, тоест като се снаряжи толкова мощен патрон като .378, няма причина да се изстисква от снаряжения патрон и последния метър в секунда, щом като и с по-малки дози развива много висока енергия, достатъчна за всякакъв лов.

от 800 kgm (като се разчита на факта, че с тези много силни барути работното налягане може да се овладее в разумни граници), трябва да се сме готови да платим цената на отката. А той може да се определи единствено като ритник на границата на поносимостта. Мнозина опитни ловци твърдят, че при лов откатът не се усеща, а може би е така, защото при тази дейност се произвеждат много малко изстрели...

Препоръчвам ви да използвате карабина с добър дулен спирач и да се прикладва здраво, като се опира стабилно на рамото, без да забравяте добре да си нахлупите шапката, за да не я оставите на място... Без много уговорки, и пред очите на онези, които твърдят, че откатът не се усеща, може да се метнете назад, и толкоз. Използваната за това изследване карабина Weatherby Mk V, с по-стара конструкция, има на дулото спирач Pendleton, с който

известно време предприятието Weatherby оборудваше своите .378 и .460, който напоследък е сменен с Kdf. Този спирач не ми се стори много ефикасен, ако трябва да съдя по отката, който изтърпя по време на изследването. Но трябва да се признае, че не е едно и също да се стреля прав, както се случва по време на лов, или седейки и целейки се над детектора на хронографа – условия, при които откатът е много по-наказателен!